

SZÉCSÉNY VÁROS
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK FEJLESZTÉSI IRÁNYAI

2015

Projekt azonosító: ÉMOP-6.2.1/K-13-2014-0002

**„Észak-Magyarországi Operatív Program –
Fenntartható településfejlesztés a kis- és
középvárosokban –
Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása”**

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

A jövőkép egy olyan célállapotnak a meghatározása, mely a stratégia végrehajtásában szereplők mindegyike számára a követendő irányt állandóan mutatja. A célállapotot a stratégia minden szintjén rögzíteni kell függetlenül attól, hogy egy vállalat, egy település, vagy egy régió, egy ország, vagy egy nemzetközi stratégia végrehajtásáról van-e szó.

A stratégia eredményes végrehajtása érdekében fontos:

- a jövőkép reális kialakítása
- a jövőkép széleskörű megismertetése
- a jövőkép iránti elkötelezettség erősítése, valamint
- annak biztosítása, hogy az egyes részcélok és akciók a jövőkép által kijelölt keretek között maradjanak

A jövőképkialakítás egyben irányválasztás is. Segítségével lehet a változtatásra, az innovációra, a képességek fejlesztésére, a tevékenységek folytatására, a versenyben maradásra koncentrálni. A gazdasági stratégiáknál általában versenyközpontú, vagy változtatásközpontú jövőképről beszélhetünk.

Az alábbiakban olvasható felsorolások még nem a város jövőképét jelentik, hanem a jövőbeli, vágyott és tervezett célállapot sokrétűségét mutatják, mely a társadalom, gazdaság és környezet teljes egészét áthatja. Ezen elemekre épülve alakul ki Szécsény városának jövőképe.

Társadalom

- A magyarországi városokra, így Szécsény városára is jellemző az elöregedés. A produktív korban lévő népesség számának csökkenése mellett a demográfiai folyamatokat olyan országos trendek is befolyásolják, mint a gyermekvállalási hajlandóság általános csökkenése, valamint a mobilitás általános szintjének növekedése - különösen a fiatalabb generációk vonatkozásában. Ezek a tényezők egyaránt abba az irányba mutatnak, hogy a népességszám tartós és jelentős számú növekedésére nem számíthatunk. A város népességmegtartó erejének növelésével a családok, fiatalok számára vonzóvá vált a város, elsősorban most a biztos megélhetés, a megfelelően erősödő gazdasági háttér megvalósításával. A pozitív migrációs egyenleg mellett a 40 év alatti lakosság számának növelésével kiegyensúlyozottabb korszerkezete van a településnek.
- A képzett (diplomás és nyelveket beszélő) lakosság arányának növelésével a gazdasági fejlődés humán erőforrás oldala is biztosított.
- A településen a gyakorlatorientált képzések feltételeinek megteremtésével, valamint a középfokú oktatás képzési portfóliójának átstrukturálásával megfelelően tudnak alkalmazkodni a munkaerőpiaci igények által támasztott követelményekhez, hozzájárulva a foglalkoztatás növeléséhez.
- A település népességmegtartó ereje magas a megfelelő oktatási, képzési háttérre, segítő – közvetítő és információnyújtó – szolgáltatásokra építve, mely rendszerek magas színvonalú, a külső környezet változásaiból fakadó igényekre rugalmasan képes válaszolni.
- A biztos megélhetés, tehát családok, háztartások anyagi biztonsága mellett a legfontosabb célként a lakosság egészségi állapota is javul, a prevenció fontos szemponttá válik. A Városban ehhez szükséges infrastruktúrák és szolgáltatások kiépítettsége magas színvonalú. Az öngondoskodás szintje magas a településen.

- A Város nyitott és szolidáris helyi közösséggel rendelkező város, ahol erős a belső kohéziója a társadalomnak. Megvalósul a teljes körű integráció, a település minden lakosa hasznos és tudatos tagja a Város társadalmának. Szécsény Város lakosságát erős városi identitástudat és lokálpatriotizmus jellemzi. A helyi közösségek erősek, befogadóak, integrációs erejük nagy, öntudatosak és büszkék városukra.
- A közigazgatás a helyi közösséggel partnerségben működik.
- A szolgáltatási hálózat fejlesztése, illetve bővítése az integráló és befogadó társadalom megteremtése érdekében a társadalmi szolgáltatásokat nyújtó, - különös tekintettel a rászorulóknak, hátrányt szenvedők különböző problémáit kezelő -, civil szerveződések és vállalkozások, valamint azok együttműködésében valósul meg.

Gazdaság

- Az első számú gazdasági cél – és célállapot – a piacgazdasági értelemben vett teljes foglalkoztatottság elérése. A Városban minden aktív korú és munkaképes lakos, aki dolgozni szeretne, munkalehetőséget kap. Ez a cél összhangban van az országos foglalkoztatási politikával, helyi szinten annak leképezését jelenti. Az értékorientált közmunka-programok mellett a település gazdaságát erősödővé tevő helyi vállalkozások is nagy foglalkoztatóként vannak jelen. Jelentősen csökkent a munkanélküliek száma, a foglalkoztatottak száma pedig dinamikusan nő, a munkaerőpiaci folyamatok ismét tartósan kedvezővé váltak.
- A település gazdasági súlya – elérhetőségének javulása révén – jelentősen megnövekszik.
- A Város gazdaságának térségen belüli jelentőségét biztosítják a pozitív versenyképességi tényezők. A település versenyképességét, a komparatív előnyeit elsősorban a megfelelően kvalifikált humán-erőforrás, a kooperáció magas foka, az együttműködések jó minősége, valamint a valós gazdasági és társadalmi innováció, a megújulásra való képesség fenntarthatósága jelenti.
- A gazdasági háttér működésében továbbra is fontos szempont a mobilitás feltételeinek magas szintű biztosítása, mely az „áruk” és a munkavállalók mobilitását egyaránt jelenti, a klasszikus közlekedés feltételeinek biztosítása mellett az infokommunikációs szolgáltatások magas szintű, korszerű kiépítettségét is jelenti.
- Magas szaktudást igénylő és magas jövedelmet ígérő fejlesztések révén a város gazdaságának diverzifikálása megtörténik.
- A város gazdasági szerkezetében a primer (kiemelten mezőgazdaság) szektor elsőbbsége megmarad, ugyanakkor a szekunder (ipar) és a terciér (szolgáltató) szektor megerősödése, nagyobb súllyal való megjelenése széles spektrumú gazdasági szerkezettel párosul. Kiemelt figyelmet kap a mezőgazdasági feldolgozóipar, a szálláshely-szolgáltatás, a turisztikai programok és az ún. komplex csomagok kínálata, valamint az időskorú lakosság számarányának növekedése miatt az idősellátás a szolgáltatások egyik meghatározó szegmensévé válik.
- A mikro vállalkozások túlsúlyát a kis- és középvállalkozások támogatása fokozatosan mérsékli, megszüntetve a vállalkozások nagyságrendje között meglévő jelentős fokozati különbségeket.
- A képzett munkaerő helyben tartása fontos feladattá lép elő. Vonzó munkahelyi lehetőségek jelennek meg, így a város maga is ingázókat fogad.
- A szakképzés piaci igényekhez igazítása megvalósul. A városban székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozások igényei mellett fizetett képzések is beindulnak. A jó színvonalú szakoktatás maga is piacképes terméké válik.
- Az ipar mellett más gazdasági ágazatok is erősödnek, elsősorban az idegenforgalom. A vonzó épített és természeti környezet, a látogatóbarát turisztikai attrakciók, a pezsgő kulturális élet, élményeket kínálnak a turisták számára. A vendégéjszakák számának folyamatos növekedése jelzi, hogy Szécsény sikeresen kapcsolódik be a térség turisztikai folyamataiba, a város idegenforgalmi pozíciói sokat erősödtek. A város polgárai, vállalkozói közül egyre többen látnak üzleti lehetőséget a turizmusban. Az idegenforgalomnak köszönhetően Szécsény imázsa sokat javult.

Környezet

- Szécsény egy élhető, vonzó város. Zöldterületi ellátottsága, a közterületek minőségének átlagos színvonala magas, az értékőrző hasznosítás, fejlesztés folyamatos, a kulturális, közösségi infrastruktúra kínálata széles. Ennek a színvonalnak a megtartása, növelése a jövőkép fontos része, hiszen ez biztosítja a lakók, munkavállalók aktív, sokszínű életvitelének feltételeit, közvetetten pedig a gazdasági és társadalmi célállapotok elérését támogatja. A vonzó környezet, s benne a városhoz kötődő, aktív közösségi életet élő helyi társadalom együttesen teremti meg azt a miliőt, amely a vendégek számára is vonzóvá, szerethetővé teszi a várost.
- A város ökológiai imázsa sokat javult. A város óvja természeti értékeit és természetvédelmi területeit, amelyek egyre jobb állapotban vannak. Jelentősen növekedtek a városi zöldterületek, különösen a város eddig alulhasznosított zöldfelületeinek biológiai aktivitása növekedett. Az iparterületeket gazdag növényállomány, véderdők veszi körbe, amelyek ellensúlyozzák az ipari szennyeződések kibocsátását. Az alulhasznosított zöldfelületek funkciógazdag városi közterületekké váltak. A település zöldfelületi koncentrálttsága sokat javult, a zöldfelületek többsége szolgáltatásokkal rendelkezik, amelyet a helyi közösségek előszeretettel használnak.
- A város lakossága rendkívül környezettudatos, ennek rendeli alá a közlekedési és fogyasztási szokásait. Tudatában van, hogy ő is részese a klimatikus változások előidézésének, ezért mérsékli a kibocsátását. A helyi lakosság energiafelhasználási szokásai sokat változtak, kifejezetten előnyben részesítik az építkezéseknél a megújuló energiafelhasználást. Az Önkormányzat környezeti politikája igen sikeres, a város közintézményei alacsony kibocsátással és megújuló energiák felhasználásával működnek, amellyel jó példát mutat a polgároknak is.
- Olyan minőségi lakóterületei vannak a városnak, amelyek vonzzák a lakosságot. A lakásállomány energetikai korszerűsítése befejeződött, egyre nagyobb azoknak a lakásoknak a száma, amelyek megújuló energiákat alkalmaznak (az energiatudatos otthontervezés gyakorlata adaptálódott a lakossághoz). Eltűntek a lepusztult, a leamortizálódott lakókörnyezetek.

Jövőkép

2030-ban Szécsény egy stabil lakosságszámú, járási környezetét is magas szinten kiszolgáló központi település lesz, amely kihasználva a környezeti adottságait, a határmenti elhelyezkedés előnyeit, a helyi társadalomban rejlő potenciált, képes lakosainak és vonzáskörzetének magas színvonalú lakó és munkakörnyezetet biztosítani.

Átfogó célok

Kedvező feltételek megteremtésével élhető környezet alakul ki

A hagyományokra épülve stabil gazdasági légkör jön létre

Részcélok

Színvonalas szolgáltatások biztosításával a térségi szerepkör erősödik

Az attraktív környezet a szabadidő hasznos eltöltésének feltételeit biztosítja

A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása

Vállalkozások, működő tőke betelepüléséhez szükséges feltételek magas minőségű biztosítása

Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer

Közlekedési feltételek javítása

Szécsény jövőképe:

2030-ban Szécsény egy stabil lakosságszámú, járási környezetét is magas szinten kiszolgáló központi település lesz, amely kihasználva a környezeti adottságait, a határmenti elhelyezkedés előnyeit, a helyi társadalomban rejlő potenciált, képes lakosainak és vonzáskörzetének magas színvonalú lakó és munkakörnyezetet biztosítani.

1.2. Város esetében a város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

- A település a térségi szerepkörét elsősorban a mezőgazdaságban, valamint a turizmusban rejlő potenciálok kihasználásával érte el.
- A mezőgazdasági és turisztikai együttműködésnek köszönhetően hozzájárul a járás népességmegtartó erejének növeléséhez, a helyi foglalkoztatás bővítéséhez, az odalátogatók számának növeléséhez.
- Szécsény a járás kulturális, művészeti központjaként működik, mely mind az identitás, mind a turisztika szempontjából meghatározó jelentőségű a város életében.
- Szécsény együttműködik a funkcionális várostérség szereplőivel. Mind a közigazgatás, önkormányzatok, mind a gazdaság területén működik a kooperáció, egymás érdekeinek kölcsönös figyelembe vétele, a szinergiákból adódó lehetőségek kihasználása.
- Szécsény város közigazgatási, intézményi funkcióinak köszönhetően továbbra is a járás egészét kiszolgálni képes központként működik.

1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

Partnerség: A valódi partnerség kialakítása nem könnyű és nem gyors folyamat. A partnerséget helyileg kell összekovácsolni és kialakítani a helyi szükségleteknek megfelelően.

Szécsényben, a település jövője szempontjából fontos stratégiai tervezésbe minden érintett szervezet bevonásra kerül, és ezáltal lehetőségük nyílik a véleménynyilvánításra a városukat érintő fejlesztésekkel kapcsolatban.

Esélyegyenlőség: Az esélyegyenlőség biztosítása a hátrányos helyzetben lévő személyeket/csoportokat érintő olyan pozitív intézkedéseket jelent, amelyek lehetővé teszik, hogy a hátrányos helyzetben lévők hátrányait csökkenteni vagy megszüntetni lehessen.

Az esélyegyenlőség biztosítása révén ne érjen hátrányos megkülönböztetés senkit a településen, neme, vallása, származása, anyagi helyzete stb. által, a közszolgáltatások egyenletes és magas színvonalon mindenki számára egyformán elérhetőek legyenek. A koncepció időszakában és a stratégia készítés során ezért fokozottan figyelni kell a tervezett célok és beavatkozások megfogalmazásánál ezen elvek érvényesítésére, fontos, hogy a kitűzött célok mindenki boldogulását szolgálják.

A nemek közötti esélyegyenlőség erősítése érdekében többek között a nők foglalkoztatási arányának növelését szükséges szem előtt tartani, mellyel a kisgyermeket nevelő nők foglalkoztatásba való visszatérését is elősegíthetjük.

Az akadálymentes környezet megteremtése a mozgássérültek, a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a betegek és az idős emberek mindennapi boldogulását segíti elő.

Az 1990-es években jelentősen visszaesett hazánkban a foglalkoztatottság, ez a fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci helyzetére is negatív hatással volt, ezért a tervezett fejlesztések segítsék elő a leszakadással veszélyeztetett társadalmi csoportok felzárkózását, a hátrányos megkülönböztetések felszámolását. Meg kell teremteni annak a lehetőségét, hogy a roma népesség alacsony arányú munkaerő-piaci részvételét és előmenetelét segíteni tudjuk.

Környezeti fenntarthatóság: A gazdaság és a környezet harmóniájának biztosítása érdekében a szükségletek kielégítése és a természeti/környezeti értékek megőrzése között hosszú távú egyensúlyt kell elérni. Azaz a folytonos gazdasági növekedés nem járhat a környezetminőség folytonos romlásával.

A lételemeknek tekintett, feltételesen megújuló környezeti elemek (levegő, föld, víz, élővilág) használata és terhelése ne haladja meg azok önmegújító képességét. A környezeti elemek és rendszerek állapotát, ahol szükséges és lehetséges javítani kell, továbbá a természetbe hulladékként visszakerülő anyagok mennyiségének és veszélyességének csökkennie kell.

A fejlesztések révén az építészeti és kulturális értékek fennmaradását biztosítani kell, továbbá biztosítani kell, hogy a fejlesztések ne veszélyeztessék a helyi kultúra részét képező, természettel harmonizáló, hagyományos gazdasági, termelői kultúrát és fogyasztói szokásokat.

A fejlesztések járuljanak hozzá, hogy a társadalom tagjaiban a fenntarthatóság értékei, illetve a környezet iránt érzett felelősség tudatosuljon és erkölcsi normává váljon.

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

I. átfogó cél: Kedvező feltétel megteremtésével élhető környezet alakul ki

Akkor élhető egy környezet, ha nem szakad el a természettől, egészséges, természetközeli lakókörnyezetet biztosít, ha megvan a szabadidő hasznos és egészséges eltöltésének a lehetősége, ha a közszolgáltatások magas színvonalon elérhetők, ha a helyi társadalom alulról szerveződése biztosított, és vannak civil kapcsolatok.

Részcélok:

- **Színvonalas szolgáltatások biztosításával a térségi szerepkör erősödik**
- **Az attraktív környezet a szabadidő hasznos eltöltésének feltételeit biztosítja**

Színvonalas szolgáltatások biztosításával a térségi szerepkör erősödik

2030-ra a Szécsényre utóbbi évtizedekre jellemző elvándorlás mértéke csökkenő tendenciát mutat, illetve növekszik a betelepülők száma a város által megvalósított ösztönző rendszernek köszönhetően. A különböző szolgáltatások és széleskörű oktatási-nevelési, illetve egészségügyi és szociális intézmények tevékenységének igénybevétele nemcsak a város, hanem a környező települések lakossága számára is megteremti a modern életvitel lehetőségét, aminek hatására Szécsény térszervező erejének erősödésével térségi központi szerepköre is fokozódik.

Az attraktív környezet a szabadidő hasznos eltöltésének feltételeit biztosítja

A lakosság szabadidejének hasznos eltöltése érdekében a város biztosítja az ehhez szükséges feltételeket, így különösen az infrastrukturális, különböző programoknak helyet adó elemek kiépítésével teremt lehetőséget azok megtartásához, mely programok már nemcsak a helyi, hanem a környező települések lakossága felé is szólnak, illetve látogatók számára is szólnak. Szécsény a programok rendszeres megszervezésével, azok hosszabb időszakokra történő kiterjesztésével Nógrád megye egyik meghatározó kulturális központjává válik, melynek hatására fokozódik a város iránti érdeklődés. A programok szervezésében jelentős szerepet vállaló civil szféra megerősödik, helyi közösséget összetartó, identitásképző funkciója kiteljesedik, ami további programokat generál.

II. A hagyományokra épülve stabil gazdasági légkör jön létre

A település kiváló természeti adottságait kihasználva vonzó körülményeket biztosít a betelepülő vállalkozások számára, növelve ezáltal a munkavállalók esélyeit a munkaerőpiacon, melyet a megfelelő színvonalú és piacorientált képzés is elősegít.

Részcélok:

- **A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása**
- **Vállalkozások, működő tőke betelepüléséhez szükséges feltételek magas minőségű biztosítása**
- **Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer**
- **Közlekedési feltételek javítása**

A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása

A város komoly kulturális-, történelmi-, vallási-, épített és szellemi értékkel rendelkezik, mely kapcsolódva a vonzó természeti környezethez kiváló adottságot jelent a turizmus dinamizálására. Az ágazati szereplők összefogására épülő, önkormányzat által is támogatott programok szervezésével és hatékony marketingjével a városra irányítják a figyelmet. Az attrakciók és fogadási feltételek kiszélesítésével a térségbe látogatók száma mellett a településen eltöltött ideje is növekszik, mely fokozza az ágazat stabilitását, foglalkoztatotti hátterét. Szécsény a környező települések összefogásával turisztikai elosztó központként funkcionál, nagyobb térség attrakcióit összekapcsolva kínál vonzó programcsomagokat.

Vállalkozások, működő tőke betelepüléséhez szükséges feltételek magas minőségű biztosítása

2030-ra Szécsény gazdasági stabilitása a helyi erőforrásokra építve erősödik meg, aminek hátterében a településen rejlő potenciálok fenntartható és hatékony, egymáshoz illeszkedő kiaknázása áll. A város egymásra épülő fejlesztésekkel teremt meg a modern infrastrukturális feltételeket, ami az aktív befektetés-ösztönzési tevékenységhez kapcsolódva generálja a vállalkozói szféra beruházásait. A város vonzó körülményeket teremt a betelepülő vállalkozások számára, illetve a meglévő, nagyobb múlttal rendelkező és komoly tapasztalatokat felhalmozó, helyi viszonyokat kiválóan ismerő vállalkozások tevékenységének fokozását ösztönzi. A fejlesztések hatására Szécsény gazdasági szerkezete stabilizálódik, ahol markánsan jelennek meg a különböző feldolgozóipari és élelmiszeripari vállalkozások, így a megye egyik meghatározó gazdasági pólusává válik.

Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer

A város nagy múltú oktatási-képzési intézményei széleskörű képzési portfólióval rendelkezve szoros kapcsolatokat építenek ki nagyobb térség foglalkoztatóival, annak érdekében, hogy a piaci viszonyokhoz illeszkedő képzési struktúra egyszerre szolgálhassa a munkaadói igényeket, illetve ez elhelyezkedéshez megfelelő képzettséget biztosítson a munkaerőpiacra kilépők számára. A tanulók gyakorlatorientált oktatásának szemléletében a képzési idő egy részét piaci szereplőknél töltik gyakorlaton, ahol tapasztalt, a termelési folyamatokban jártas szakemberektől tanulhatnak, mely segíti későbbi specializációjukat is. A struktúrák kapcsolódása következtében versenyképes, olyan kiaknázható tudással és képzettséggel rendelkező szakemberek kerülnek ki a munkaerőpiacra, akiknek foglalkoztatási esélyeik jelentősen erősödnek, így megfelelő jövedelemszerzési kompetenciával rendelkeznek.

Közlekedési feltételek javítása

A beruházásokkal összefüggően a város foglalkoztatási központtá válik, így növekszik a térségből ingázók száma is, amit erre felkészült közlekedési rendszer támogat. Az infrastrukturális feltételeinek javításával a közlekedés teljesítőképessége fokozódik, Szécsény felfűződik a Balassagyarmat-Salgótarján gazdasági vonalra kihasználva a két nagyváros közti potenciálisan kedvező fekvését, illetve a környező települések számára is közlekedési csomópontként jelenik meg. Az egyes városrészek közti kapcsolatokat, különösen a leszakadó, belvárostól távolabb lévő városrészekre vonatkozóan, az úthálózat mellett a kerékpáros közlekedési infrastruktúra kiépítése is szorosabbra köti, felfűzve Szécsényt a környező desztinációkra, országos jelentőségű útvonalakra.

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

I. átfogó cél: Kedvező feltétel megteremtésével élhető környezet alakul ki

Részcélok:

- **Színvonalas szolgáltatások biztosításával a térségi szerepkör erősödik**
- **Az attraktív környezet a szabadidő hasznos eltöltésének feltételeit biztosítja**

Színvonalas szolgáltatási struktúra kiépítésével és működési feltételeinek megteremtésével a város a lakosság számára kedvező, ügyfélbarát környezetet alakít ki, mely a rövid ügyműködési idővel jelentősen növeli annak hatékonyságát. A település széles szolgáltatási kínálata a vállalkozások tevékenységéhez kapcsolódó háttér biztosításával hozzájárul a vállalkozások versenyképességének növeléséhez, ami egyben jelentős helyi foglalkoztatást is generálva a foglalkoztatási lehetőségek bővülését eredményezi. A terciér szektor mellett a közintézmények és közszolgáltatások a helyi lakosság számára történő biztosításán túl nagyobb térség lakossága számára válnak elérhetővé, így a város térszervező, illetve térségi közigazgatási-központi szerepköre is erősödik, ami hozzájárul a térség és a település népességmegtartó erejének növekedéséhez, hiszen az alapvető ügyek intézése helyben, modern körülmények között megoldható, s nem szükséges távolabbi városba, megyeszékhelyre leutazni.

A lakosság igényeinek, szükségleteinek megfelelő körülmények kialakításával növelhető a társadalom jóléte, mely hozzájárul a lakosság elégedettségéhez. A felújított műemlékek a rendezett zöldfelületekkel vonzó, kisvárosi környezetet alkotnak lakosságon kívül a turisták számára is. A szabadidő hasznos eltöltését segíti elő az azoknak helyt adó infrastrukturális elemek kialakítása, illetve programokkal való megtöltése. A rendezett, funkciókban bővelkedő piactér, illetve a sportcsarnok és művelődési ház a társadalmi összefogást is erősíti.

II. átfogó cél: A hagyományokra épülve stabil gazdasági léghő jön létre

Részcélok:

- **A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása**
- **A vonzó üzleti környezet hatására fokozódik a gazdaság versenyképessége**
- **Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó oktatási-képzési rendszer**
- **Közlekedési feltételek javítása**

A településen jelentős turisztikai potenciál összpontosul, ennek kiaknázása egyelőre mérsékelt, ugyanakkor komoly lehetőségeket rejt magában. A látogatószám növekedése és a településen eltöltött idő növekedése hatására a turizmus jövedelemtermelő és foglalkoztatotti pozíciója is erősödik, ennek hatására Szécsény gazdasági szerkezetében is jelentősebb mértékben jelenik meg. A turizmushoz kapcsolódó fejlesztések, felújítások ösztönzően hatnak a gazdaság egyéb ágazataira, különösen az építőiparra, illetve a szolgáltatások egyes ágazataira. A turizmus növekvő szerepével hozzájárul a gazdaság egészének erősödéséhez, diverzifikációjához.

A vállalkozások tevékenysége számára vonzó feltételeket kínáló üzleti környezet elemeinek kiépítésével elérhető lokális előnyök a vállalkozások versenyképességének fokozódásához járulnak hozzá. Az ösztönző rendszer az eddigi vállalkozások tevékenységeinek és kapacitásainak bővítése mellett új vállalkozások betelepülésére is hatással van, ennek keretében nő a foglalkoztatás a településen és térségében. Az önkormányzati és magánberuházások hatására a város gazdasága megerősödik, illetve stabilizálódik, így a település dinamikusan növekvő gazdasági pályára áll.

Az oktatási-képzési rendszer strukturális átalakításával a képzési lehetőségek összhangba kerülnek a munkaerő-piaci igényekkel, reagálva a hiányszakmákra, illetve a vállalkozások jövőbeli fejlesztéseire, mely a stratégiai szemlélet meghonosításához is hozzájárul. A gyakorlati képzési rendszer kialakításával a vállalkozások tevékenységét már a képzési időszak alatt megismerik a tanulók, ahol tapasztalt szakemberek vezetésével, valós körülmények között sajátíthatják el a szakmai sajátosságait, miközben lehetőség nyílik specializációjukra, illetve a munkaadók már a tanulási fázisban kiválaszthatják és ösztönözhetik a kiváló képességű tanulókat. Az Ösztöndíjprogramok a tanulók ösztönzése mellett a betelepülők számára is vonzó tényezőként jelennek meg, így mérsékelhetik az elvándorlás mértékét. Az oktatási-képzési intézmények, önkormányzat és vállalkozók együttműködése és közös gondolkodása a párbeszéd kialakítását biztosító fórumok működtetésével valósulhat meg.

A térségi, illetve városrészi kapcsolatok szorosabbra fűzésével létrejövő interakciók hatására megélnék a gazdasági, társadalmi és önkormányzati szereplők közti együttműködés, mely a hatékonyság fokozódásán túl a versenyképességre is pozitívan hat. A lakosság összefogásának erősödésével hatékonyabban kapcsolódhatnak bele a várost érintő döntésekbe. A közlekedési hálózatok fejlesztésével a városban tevékenykedő vállalkozások is újabb munkaerőhöz juthatnak a környező településekről ingázókkal kapcsolatban. A kapcsolatok kiszélesítése, a kereslet és kínálat készletének bővülése a gazdaság versenyképességének fokozásával biztosítja a stabil gazdasági szerkezet létrejöttét.

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása a városban található építészeti és szellemi örökség, valamint a kulturális, történelmi és vallási emlékek attrakcióként történő felhasználását segítik elő a bemutatás és látogathatóság infrastrukturális feltételeinek megteremtésével, valamint az ezek iránti érdeklődést felkeltő marketingtevékenység generálásával. Ezen fejlesztések elsődleges célterülete a belváros, ahol az attrakciók mellett széleskörű szolgáltatói kör szolgálja ki a városba látogatók igényeit.

A városhoz közvetlenül kapcsolódó természet közeli állapotok elsősorban az Ipoly mentén, illetve a művelés alól kivont, szabadidő eltöltését biztosító bányatavak körül találhatóak, amik Pösténypusztához (Ipoly-parti városrész) tartoznak. Benczúrfalva kulturális-szellemi központ, Benczúr Gyula művészi tevékenységének helyszínéül működő kastély felújításával és funkciókkal való megtöltése speciális szegmens számára kínálhat újabb vonzó lehetőséget.

A vonzó üzleti környezet hatására fokozódik a gazdaság versenyképessége, ami a vállalkozások termelő tevékenységét biztosító háttérfeltételek, különösen az infrastrukturális elemek (iparterületek) kiépítésével érhető el. A város befektetés-ösztönzési tevékenységének fokozásával a meglévő vállalkozások beruházásai mellett új vállalkozások betelepülése is várható, melyhez hozzájárul a szakszerű képzési struktúra eredményeképpen rendelkezésre álló szakember állomány. A fejlesztések célterülete elsődlegesen az északi városrész, ahol a 22. sz. főút Salgótarján felé vezető szakasza mentén jelentős ipari koncentráció alakult ki az utóbbi évtizedekben. A terület elérhetőségének fokozása, kapacitásainak bővítése szolgálja a cél elérését. A másik célterület az ún. Ipari (szolgáltató) városrész, mely a szécsényi ipar hagyományos telephelye, ennek barnamezős jellege miatt azonban komoly rehabilitáció előzi meg a fejlesztéseket.

Közlekedési feltételek javítása a város egészére vonatkozik, mert bár a település elérhetősége a 22. sz. főútnak köszönhetően kedvező, a környező települések közti kapcsolatok hiányosak. A kapcsolatok harmonizációja, valamint a szűkkesztrnetszetek felszámolása biztosítja Szécsény közlekedési központi szerepének megerősödését, mely kiterjed a közösségi közlekedés menetrendjeinek harmonizációjára is. A fejlesztések párhuzamosan a városrészek közti kapcsolatok szorosabbra fűzését is szolgálják, különösen a távolabbi városrészek (Pösténypusztá, Benczúrfalva, illetve az északi turisztikai terület és a mezőgazdasági külterület) esetében. A kerékpáros közlekedési feltételek kialakításával nemcsak a városrészek közti kapcsolatok erősödnek, hanem a környező desztinációk, illetve az Ipoly elérhetősége is megoldódik, mely a turizmusra is élénkítően hat. A 22. sz. főútvonal belvárosból való elterelése hozzájárul a nyugodt, csendes belvárosi zóna vonzó környezetének további fokozásához, egyszersmind biztonságosabbá teszi a településközpontot, kiterjesztve annak használatát, többek között gyalogos zónák kijelölésével.

Színvonalas szolgáltatások biztosításával a térségi szerepkör erősödik, ennek érdekében Szécsényben a közszolgáltatások és közintézmények széles köre érhető el a helyi és a környező lakosság számára. A modern körülmények között biztosított szolgáltatásokkal párhuzamosan épül ki a tercier szektor vállalkozásokat és lakosságot támogató köre. A szolgáltatások elsősorban a belvárosban koncentrálódnak. A szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódó kiszolgáló infrastruktúra (parkolás, stb.) az igényeknek megfelelően épül ki. A város többi részén csak az alapvető szolgáltatások épültek ki, ennek megfelelően ezek bővítésére kerül sor a lakossági elvárásoknak megfelelően.

Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer egyrészt a belvárosban található intézményekhez köthető. A modern oktatási körülmények megteremtésével jó alap alakul ki a hatékonyabb oktatásához. A gyakorlatorientált képzési rendszer másik ága a gyakorlati helyet biztosító vállalkozások képzést elősegítő kapacitásainak kialakítását foglalja magába az eszközök, szakemberek és ösztönzők beépítésével, aminek célterületei az ipari koncentrációk az ipari (szolgáltató) és az északi városrészben.

Az attraktív környezet a szabadidő hasznos eltöltésének feltételeit biztosítja a társadalom jólétének és elégedettségének megteremtése érdekében. Ennek keretében a lakossági rendezvények, illetve a lakosság szabadidejének hasznos, különösen sportolásra alkalmas elemek kiépítése valósul meg (pl. sportcsarnok), illetve újul meg a város különböző pontjain, így szélesebb lakossági kör számára válnak közvetlenül is elérhetővé. A célok elérését segítő beruházások a belváros közigazgatási részén, a nyugati városrészben, illetve az északi turisztikai városrészben és Pösténypusztán jelennek meg markánsan.

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Szécsényt az utóbbi évtizedek folyamatos elvándorlásának eredményeképpen csökkenő lakosság szám jellemzi. Az elvándorláshoz kötődő folyamatok mellett az előregedés egyre jelentősebb problémaként jelentkezik már ma is. A folyamatok hatására a fiatal korcsoport arányának csökkenése mellett az idősebb generáció aránya növekszik, illetve a munkaképes korú lakosság körében is többségben vannak az idősebbek, így 10-15 év múlva várhatóan jelentősen megnő az időskorúak aránya, mely foglalkoztatási és gazdasági problémákat vetít előre.

A lakosság képzettségi színvonala fejlődő tendenciát mutat, különösen a felsőfokú végzettséggel rendelkezők köre bővül, ugyanakkor a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya elmarad az országos átlagtól. A képzési struktúra és a gazdasági igények diszharmonijára utal, hogy az alacsony iskolázottságúak körében alacsony a foglalkoztatás, hasonló jellemző a felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetében is, ez utóbbiak nem találnak végzettségüknek megfelelő, illetve megfelelően jövedelmező álláslehetőséget. Ezt támasztja alá a regisztrált munkanélküliek számának folyamatosan emelkedése az utóbbi évtizedben, ami a közmunkaprogram bevezetésével enyhült. A foglalkoztatás szintje, illetve a település népességmegtartó ereje jelentősen függ a képzési struktúra gazdasági igényekhez történő illesztésétől, mely hatékonyan az önkormányzat, képző intézmények és vállalkozók közti párbeszéd során alakulhat ki.

Szécsényben hagyományos járási, illetve mikrotérségi központi szerepének megfelelően a közigazgatási intézmények és közszolgáltatások széles köre érhető el. A város intézményi struktúrája az oktatási-nevelési, szociális és egészségügyi, kulturális intézményekre terjed ki, így Nógrád megye egyik alközpontjaként nevesíthető.

A gazdaság szerkezetében a mező- és erdőgazdálkodás, építő- és feldolgozóipar emelhető ki. Jelentős a terciér szektor túlsúlya, a vállalkozások a kereskedelem, gépjárműjavítás terén koncentrálnak. A vállalkozások nemcsak a helyi, hanem környező települések lakossága számára is foglalkoztatóként jelennek meg, jelentős az ingázók száma. A vállalkozások tőkeereje gyenge, amit alátámaszt a mikrovállalkozások felül-, illetve a kis- és középvállalkozások alulreprezentáltsága. A bővülések, újabb vállalkozások betelepülését a fejlett infrastrukturális háttér hiánya is korlátozza. Az önkormányzat befektetés-ösztönző tevékenységének fokozásával a befektetések aránya növelhető, illetve újabb vállalkozások érkehetnek a településre. A mezőgazdaság kedvező feltételekkel és adottságokkal rendelkezik, egyelőre nagyüzemi, illetve fejlett technológiát alkalmazó gazdálkodásról mérsékelten jelenik meg.

Kiemelkedő a turizmus szerepe, melynek kedvező adottságai vannak a településen. A védett értékek, kulturális és szellemi ökörség mellett az érintetlen környezet vonzó hatást fejt ki a térségbe látogatók számára. A fogadási feltételek hiányzó eleminek kiépítésével komplex ágazat jön létre, a menedzsment és marketingtevékenység fokozásával a térségre, illetve a városra irányítható a figyelem.

A település kedvező körülmények között fekszik, jelentős a zöldfelületek aránya, ezek egy része összefüggő, ami biztosítja a lakosság és társadalom szabadidejének hasznos eltöltését, illetve a település klímájára is kedvezően hat. A városfejlesztések során figyelemmel kell lenni a zöldfelület arányának megtartására. A várost természet közeli állapotok veszik körül, magas az erdőszűrség foka, így komplex zöldfelületi rendszer alakult ki a város körül. A fejlesztések során figyelemmel kell lenni a minimális beavatkozási lehetőségekre, az újabb, különösen ipari létesítmények tájba illő elhelyezésre és kialakítására, annak érdekében, hogy ne alakuljon ki konfliktus a turizmus és a gazdaság szerelői között. A fejlesztések esetében célszerű az előzőekre építő, azokat kiegészítő jellegű beruházásokat véghezvinni, illetve ezekben biztosítani a jövőbeli fejlesztések ráépülését.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

A település közműhálózata teljes egészében kiépült, a rákötések aránya közel teljes, néhány hiányzó háztartás található csak. A vezetékes ivóvíz, villamos áram, kiépítése teljes körű. A csapadékvíz-elvezető rendszer elemeinek utóbbi években történő rekonstrukciójával a korábbi szűk keresztmetszeteket és veszélyforrásokat felszámolták. A település belvízzel nem veszélyeztetett. A szennyvízhálózat kiépítése mellett megtörtént a tisztítótelep modernizálása, kapacitásainak bővítésével több településre terjed ki szolgáltatási területe. A hálózatok, különösen az ivó- és szennyvíz hálózat régebbi részeinek amortizációja azonban maga után vonja ezen szakaszok feltérképezését és cseréjét.

A település területét érintő vízfolyások, valamint az Ipoly folyó árvízvédelmi elemeinek fejlesztése szintén az utóbbi években történt meg, mely nagyobb árvízszint mellett is biztosítja a vizek levonulását, így a település veszélyeztetettsége jelentősen csökkent.

Az utóbbi évek energetikai felújításai hatására a közintézmények jelentős költségcsökkenést tapasztalnak. A beruházások kiterjedtek a közigazgatás, közszolgáltatások épületállományának szigetelése mellett a nyílászárók cseréjére is. Az épületek egyes részein megújuló energiatermelő egységeket építettek ki, amivel tovább csökkenthető a külső forrásból származó energia mennyisége. A városban kiépültek a kommunikációs hálózatok, mely mind a mobiltelefon, mind a szélessávú internet elérését lehetővé teszi a lakosság számára.

A hulladéktelep rekultivációjával összhangban a lakossági hulladék gyűjtése és kezelése térségi szinten szerveződik, a hulladékot Bátonyterenyére szállítják további kezelésre, végső elhelyezésre.

A településen elegendő parkoló található, ezek megoszlása a közintézmények, illetve a szolgáltatásokat biztosító utcákban koncentrálódik, jellemzően a belvárosban, ezen belül azonban közel egyenletes megoszlású. A parkolók száma megfelelő, a kiépített kapacitás elegendő, megfelelő mértékben szolgálja ki a lakosságot.

A település elérhetősége kedvező, a 22. sz. főúton keresztül két nagyváros, Balassagyarmat és Salgótarján is könnyen megközelíthető.

A településen áthaladó tranzitforgalom zavaró, illetve védettség alatt álló épületállományt károsító hatása miatt azonban javasolt belvárosból történő kivezetése elkerülő út kijelölésével, illetve a hiányzó szakaszok megépítésével. A közúthálózat többi részének állapota elhanyagolt, felújításuk és a szűk keresztmetszetek lebontása szükséges. A városban kevés a kerékpárút, melyre azonban jelentős igény mutatkozik, így javasolt ezen közlekedési lehetőség hálózatának kiépítése, a távolabb fekvő városrészek bekapcsolásával.

A település rendezési terve jelenleg kidolgozás alatt áll, a munka párhuzamosan halad a koncepció elkészítésével, így konkrét megállapítások egyelőre nem tisztázottak.

A tervezett iparterület esetében a megnövelt kapacitások kiépítésénél figyelni kell a tájba illesztésre, a környező védett tájképi elemek, természeti területek összhangjára.

Az ipari területhez esetlegesen kapcsolódó új úthálózat illetve a belvárosból kivezető elkerülő út kiépítése során tekintettel kell lenni a természeti környezetre. Az utak elvezetése a település K-i oldalán történjen a Nyugati oldalon lévő természeti területek miatt.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Szécsény városa műemlékekben rendkívül gazdag kisváros, mely hangulatos környezetben elhelyezkedve nemcsak a helyi, hanem tágabb térség lakossága számára nyújt kedvező rekreációs-szabadidős tevékenységet, illetve attraktív megjelenésénél fogva látogatókat vonz a városba. Bár műemléki területet, történeti tájat nem jelöltek ki, az épített emlékek jelentős koncentrációja a belvároshoz kötődik. Országos műemléki védelem alatt állnak a várfalak és bástyák, a ferences templom, illetve a Forgách-kastély a várkert egy részével együtt. A településen ezen kívül tucatnyi helyi védelem alatt álló örökség található, ezek kezelését és megóvását az önkormányzat végzi.

Szécsény jelentős, országos védelem alatt álló műemléke a Kubinyi Ferenc Múzeumnak helyt adó Forgách-kastély XVIII. századi barokk tömbje, valamint a korábban körülötte álló várfal és bástyák maradványai, amik a település központi és térszerkezetileg meghatározó elemei. Az épület állagmegóvási renoválására 2007-ben került sor, mely funkcióinak bővülési lehetőségeit teremtette meg, így mára Szécsény egyik kulturális központjává vált. A mögötte elterülő várkert jelentős történelmi esemény, az 1705-ös szécsényi országgyűlés helyszínéül szolgált. A várkert jelentős kiterjedésű, összefüggő zöldfelületű ún. közpark, mely kulturális eseményeknek ad otthont, ezen funkciójában azonban a park infrastrukturális hiányosságai jelentős korlátozó tényezőként jelennek meg.

A Szécsényben közel 700 éve jelenlévő ferences rendi szerzetesek a vár területén a XIV. században építettek templomot és hozzá kötődő kolostort. Jelentős kultúrtörténeti értéke mellett a magyarországi gótika kevés, szinte teljes egészében megmaradt emléke között tartjuk számon, amit megerősít a ferencesek évszázados jelenléte, a város kulturális és vallási életében játszott markáns jelenlétük.

A Benczúr-kastély és mauzóleum a város külső részén, Benczúrfalván található, amit Benczúr Gyula használt, illetve műtermet épített mellé. A kastély utolsó lakója óta lakatlan, elhanyagolt, parkja hasonló állapotban van, ugyanakkor kiváló fekvésének és a körülötte lévő természet közeli állapotoknak köszönhetően művésztelepek ideális helye lehet.

A városban ezenkívül több, XVIII-XIX. századi emlék található, amik helyi védettség alatt állnak (Haynald-kapu, Szentháromság szobor, Tűztorony, stb.). Az utóbbi évek városrehabilitációs beruházásainak köszönhetően a belváros műemléki környezete teljesen megújult, így vonzó településkép fogadja a lakókat és látogatókat egyaránt.

Az örökség, illetve örökségi terület további fejlesztésének célja egyrészt az eddigi felújításokból kimaradt elemek állagmegóvásának és bemutatathatóvá tételének biztosításával egységes belváros kialakítása. Másrészt az eddig elsősorban a korábbi vár környékére koncentráló rehabilitáció és fejlesztések kiterjesztésével nagyobb területen válik biztosíthatóvá a vonzó településkép, illetve a meglévő épületek védelme. A felújítások és fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani a környezeti fenntarthatóságra, ami a zöldfelületek arányának növelésével, illetve a zöldfelületek összekapcsolásával nagyobb kiterjedésű zöldfelületi rendszer kialakulását biztosítja. Az épületek felújítás során az értéket képző örökségek szakszerű felújítása összekapcsolódik a funkcióik bővítésével, melynek eredményeképpen a társadalom hosszabb távon sokrétűen használhatja-hasznosíthatja majd a létesítményeket. A városrehabilitációs projektek esetében előnyt élveznek a gyalogos és kerékpáros közlekedést biztosító infrastrukturális elemek, a belső településrészek gépjármű forgalmának csökkentése, mely különösen a tranzitforgalom elterelését kívánja meg.